

Emmeloord, 13 februari 2013.

Onderwerp

Nota weerstandsvermogen en risicomanagement, herziening 2013.

Voorgenomen besluit

De nota weerstandsvermogen en risicomanagement, herziening 2013 vaststellen.

Advies raadscommissie

De fracties van CDA, D66, PvdP en CU/SGP adviseren positief. De fracties van de PvdA, PU, ONS, GroenLinks en VVD nemen het voorstel als bespreekstuk mee terug naar de fractie.

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement, herziening 2013. Deze nota vloeit voort uit de "Financiële verordening gemeente Noordoostpolder". In deze verordening wordt het college van burgemeester en wethouders onder ander opgedragen eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota weerstandsvermogen en risicomanagement aan de raad aan te bieden.

Het vaststellen van deze nota is dus in die zin een verplichting, maar in de manier waarop het weerstandsvermogen en risicomanagement daarbinnen ingevuld wordt, is de gemeente vrij. Hiervoor zijn geen richtlijnen vastgelegd. Gemeenten moeten zelf een beleidslijn formuleren over de in hun organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de specifieke risico's. In deze nota is dit beleid voor Noordoostpolder uiteengezet.

In deze nota wordt eerst een uitleg van de belangrijkste begrippen gegeven, de weerstandscapaciteit nader toegelicht en volgt een inventarisatie van de risico's. Tot slot volgt een samenvatting van de risico's in een schematisch overzicht.

De nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement dient niet los te worden gezien van de nota Reserves en Voorzieningen, die in deze zelfde raadsvergadering wordt behandeld. Het weerstandsvermogen van een organisatie houdt direct verband met de eigenvermogenpositie, in dit geval reservepositie. Als raad hebt u aangegeven deze twee kaderstellende documenten niet alleen in de zelfde vergadering te willen behandelen, maar tevens de kruisverbanden te willen terugzien in de aanbieding van deze twee nota's. Deze kruisverbanden komen het meest nadrukkelijk naar voren bij de behandeling van de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement en daarom wordt in dit raadsvoorstel een korte samenvatting gegeven van de kruisbestuiving van de twee nota's.

Grootscheepse herbestemmingen reserves 2012

Een organisatiebrede analyse van alle aanwezige reserves, zoals opgenomen in de nieuwe nota Reserves & Voorzieningen wijst uit dat er voor een bedrag van totaal € 2.992.802 aan reserves kan worden ontoormerkt caso quo aan vrij te bestemmen reserve kan worden aangemerkt. De voorgestelde vrijval dient in ogeschouw te worden

genomen en beoordeeld in beschouwing van alle ontwikkelingen die op dit moment spelen. Het gaat om de volgende zaken:

1. Tegenvallers in het dienstjaar 2013. De eerste maand van 2013 heeft laten zien dat de rek uit de begroting is en er zich al substantiële tegenvallers hebben aangediend. Het college inventariseert op dit moment organisatiebreed alle verwachte mee en tegenvallers en rapporteert u hierover in de maand april.
2. Benodigde middelen voor incidentele doelstellingen in de nieuwe beleidsplanning 2014 – 2017, als voorloper op de programmabegroting 2014 – 2017.
3. Benodigde middelen wegens het niet conform planning kunnen realiseren van een aantal bezuinigingen, zoals is opgenomen in de programmabegroting 2013.
4. mogelijkheid tot het creëren van een vrij aanwenden bedrag in de reserve beleidsplan.

U wordt in herinnering wordt gebracht dat in 2012 bij de het voorstel Poldertoren, nota strategische nota grondvoorraad, najaarsrapportage en decemberrapportage na analyse en besluitvorming een veelheid aan eerder vastgestelde doelstellingen is geschrapt om reserves van hun oormerk te kunnen ontdoen, om zodoende de benodigde incidentele dekkingsmiddelen vrij te spelen voor doelstellingen met een hogere prioriteit die gedekt dienden te worden door reserves.

Hierna volgt onder A tot en met D. een opsomming van de eerdere ontoormerking en herbestemming van bestemmingsreserves in 2012:

A. De reserves die als dekking zijn opgenomen in het raadsvoorstel Poldertoren:

• E261 Achtergestelde lening IJsselmeerziekenhuizen:	€ 1.000.000
• Beleidsplan:	<u>€ 1.350.000</u>
Subtotaal:	€ 2.350.000

B. De reserves die zijn ontoormerkt bij ten behoeve van de strategische nota grondvoorraad:

• E029 ILG	€ 1.800.000
• E225 Programma culturele voorstellingen	€ 61.756
• E227 Culturele activiteiten	€ 24.363.
• E230 Oudheidkunde	€ 78.512.
• E241 Kinderopvang	€ 50.000
• E243 Baggeren	€ 7.116
• E260 Eigen risico brandverzekering	€ 51.036
• E261 Achtergestelde lening IJsselmeerziekenhuizen	€ 1.400.000
• E263 Nog uit te voeren werkzaamheden 2010	€ 189.101
• E270 Woonconsumentenactiviteiten	€ 108.691
• E306 Inburgering:	€ 307.098
• Achterstallig onderhoud openbare ruimte (gedeeltelijk)	€ 150.000
• Algemene reserve grondexploitatie	€ 458.749
• Egalisatiereserve WMO	<u>€ 560.000</u>
De totaalstelling van de voorgestelde vrijval van reserves:	€ 5.246.422

C. De reserves die bij de najaarsrapportage 2012 zijn ontoormerkt ten behoeve van vrije ruimte in de reserve beleidsplan:

• Revideren investeren in bezuinigingen WWB	€ 600.000
- Bij de decemberrapportage is een bedrag van € 1.250.000 toegevoegd aan diverse voorziening grondexploitaties. Een bedrag van € 600.000 hiervan werd gedekt door de in de najaarsrapportage gerevideerde € 600.000 reserve investeren in bezuinigingen WWB. De overige € 650.000 is gedekt door het financieel verwerken van mee- en tegenvallers in de exploitatie.

D. De reserves die bij de decemberrapportage zijn ontoormerkt:

• Voorbereidingskosten De Munt B/Tuinvallei	€	32.401
• Volksgezondheid	€	45.000
• Algemene uitkering	€	29.896
• Drugsproblematiek	€	900
	Subtotaal:	€ 108.197
• Vrijval uit reserve inburgering	€	100.000
	Totaal:	€ 208.197

Resumerend wordt vastgesteld dat bij de hiervoor onder A tot en met D beschreven eerdere ontoormerkonderzoeken in 2012 voor een bedrag van € 8.404.619 aan bestemmingsreserves van hun oormerk is ontdaan en herbestemd.

In de organisatie- en collegebrede analyse van alle beklemmingen op reserves (bestemmingsreserves) heeft er toe geresulteerd dat u in dit raadsvoorstel wordt voorgelegd in totaal nog eens bestemmingsreserves te ontoormerken voor € 2.992.802 (inclusief rentetoevoeging). Het totaalbedrag van het ontoormerken (en grotendeels herbestemmen) van ontoormerkte bestemmingsreserves in het dienstjaar 2012 komt hiermee uit op:

- € 2.350.000 Voorstel Poldertoren
- € 5.246.422 nota Strategische grondvoorraad
- € 600.000 Najaarsrapportage
- € 208.197 Decemberrapportage
- € 2.992.802 Integrale analyse bestemmingsreserve december 2012/januari 2013.
- **€ 11.397.421** Totaal.

Het totaal van € 11.397.421 is op een totale eigenvermogenpositie van € 88.106.911 per 1-1-2012, waarvan € 10.010.746 algemene reserve, een niet geringe en grotendeels noodzakelijke herziening geweest van te bereiken doelen in relatie tot daarvoor benodigde middelen enerzijds en een invulling geven aan een reservestatusonderzoekswens van uw raad anderzijds.

Ad nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement

Een belangrijk onderdeel uit de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement is het advies om de vrije risicoreserve (algemene reserve) te verhogen van de huidige € 10 miljoen naar € 15 miljoen.

Het college geeft invulling aan dit advies door de huidige vijf egalisatiereserves in het sociale domein (samenvoeging van de huidige reserves WMO, WWB, minimabeleid, kinderopvang en inburgering) samen te smeden tot een koepelegalisatiereserve Sociaal Domein. Bij elkaar geteld is de omvang van deze egalisatiereserves per 1-1-2012 € 5.963.794. Van uit de jaarrekening 2012 wordt een licht positief resultaat verwacht. Ten aanzien van deze koepelegalisatiereserve wordt voorgesteld een maximumstand aan te houden van € 6 miljoen.

In de toelichting op de egalisatiereserves WMO en WWB is aangegeven dat deze reserves het karakter hebben van een risicoreserve. Hier vloeit uit voort dat de nieuw in te stellen koepelegalisatiereserve Sociaal Domein aangemerkt kan worden onderdeel van de gewenste risicoreserve van € 15 miljoen, waarbij de tweedeling algemene reserve en koepelegalisatiereserve intact blijft. De stand van deze reserves twee komt uit op € 15.974.540 en voldoet daarmee aan de wens een algemene (risico)reserve te willen hebben van € 15.000.000.

De gewenste omvang van het totale weerstandsvermogen in relatie tot risico's.

Bij vaststelling van een nieuwe omvang van de algemene (risico)reserve van € 15 miljoen blijft er op korte en middellange termijn een weerstandsvermogen dat met minimaal € 50 miljoen euro voldoende groot wordt geacht om de financiële gevolgen van zich eventueel manifesterende (gekwantificeerde) risico's op te kunnen vangen. Hierbij wordt aangetekend dat twee risico's bij het zich tegelijkertijd maximaal en desastreus manifesteren dermate groot zijn, dat deze stelling lastig onhoudbaar kan blijken. Het eerste risico betreft de deelneming in HVC. Ten aanzien van de HVC onderzoekt de gemeente op dit moment welke aanvullende (beheers)maatregelen hier op kunnen worden genomen. Het tweede risico is het garantstellingrisico waarborgfonds sociale woningbouw. De keuzemogelijkheden om hier (beheers)maatregelen te treffen die het risico voor de gemeente verder beperken dan de huidige risico's zijn uiterst beperkt vanwege de verwevenheid in het landelijke waarborgsysteem.

Gemeente Noordoostpolder heeft al haar kwantificeerbare risico's gekwantificeerd. Deze risico's worden in de reguliere bedrijfsvoering gemanaged. In de externe verslagleggingsdocumenten en in geval van separate behandeling van een onderwerp, daar waar van toepassing, wordt de laatste stand van zaken opgenomen.

Doelstelling

Met de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement worden de volgende doelen beoogd:

1. Kaderstelling raad en formuleren van beleidsuitgangspunten

De raad is verantwoordelijk voor een sluitende begroting. Een sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een budgettaire probleem oplevert. In dat geval staan de programmadoelstellingen en daarmee het beleid van de gemeente onder druk. Een gemeente kan derhalve niet zonder weerstandsvermogen. In het dualistische stelsel heeft de raad een kaderstellende, budgetbepalende (budgetrecht) en controlerende taak. Met deze nota geeft de raad de kaders met betrekking tot het weerstandsvermogen en het risicomanagement aan en stelt de raad het beleid vast waarbinnen de gemeente Noordoostpolder moet opereren. De kaders en beleidsuitgangspunten zullen ervoor moeten zorgen dat weerstandsvermogen en risicomanagement een structureel onderdeel blijft vormen van de planning & control cyclus en dat gemeente Noordoostpolder voldoende weerstandsvermogen houdt.

2. Reduceren van de gevolgen van risico's

Risico's kunnen het halen van doelen belemmeren. Als de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit in kaart zijn gebracht, is het mogelijk zodanig beleid te ontwikkelen dat risico's geaccepteerd worden of dat de impact van risico's gereduceerd wordt. Dit kan door de weerstandscapaciteit te verhogen of de risico's te verminderen door het nemen van maatregelen.

3. Voldoen aan wet- en regelgeving

De gemeente Noordoostpolder heeft momenteel al bestaand beleid over weerstandsvermogen en risicomanagement. Dit wordt ook via wet- en regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording, Gemeentewet en Financiële verordening gemeente Noordoostpolder) verplicht gesteld. Door het vaststellen van deze nota en een actualisatie hiervan om de vier jaar voldoet de gemeente Noordoostpolder aan haar wettelijke verplichtingen.

4. Verhogen van het risicobewustzijn

Het belangrijkste doel van deze nota, naast de kaderstelling en het voldoen aan wet- en regelgeving, is het op peil houden van het risicobewustzijn binnen de organisatie maar ook bij het bestuur. Dit bewustzijn is zowel van belang op het niveau van het bestuur als het management. Voor het bestuur geldt dit vooral bij het stellen van kaders en het nemen van belangrijke besluiten. Het management zorgt voor een goede informatieverstrekking over risico's richting bestuur ten

behoefte van de besluitvorming. Daarnaast is het management verantwoordelijk voor het beheersen van de risico's. Verder is de organisatie zich er van bewust dat het risicomangement een belangrijke plek heeft in de planning & control cyclus.

5. *Actualisering van het weerstandsvermogen en risico's*

In de programmabegroting en het jaarverslag wordt middels de paragraaf Weerstandsvermogen aandacht geschonken aan de weerstandcapaciteit van de gemeente en de risico's. Deze nota geeft een actualisatie van het beleidskader en geeft een sturende invulling aan deze paragraaf.

6. *Toetsen of de gemeente Noordoostpolder voldoende weerstandsvermogen heeft.*

Door de weerstandcapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico's kunnen conclusies getrokken kunnen worden over het weerstandsvermogen van de gemeente.

Voorgesteld besluit

De nota weerstandsvermogen en risicomangement, herziening 2013 vaststellen.

Argumenten

Hier wordt verwezen naar de nota weerstandsvermogen en risicomangement, herziening 2013.

Planning/uitvoering

De nota weerstandsvermogen en risicomangement, herziening 2013 treedt formeel in werking per 1 april 2013.

Bijlagen

Nota weerstandsvermogen en risicomangement, herziening 2013

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

